

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત વડી અદાલતમાં

સ્પેશ્યલ સિવિલ સ્યુટ નં. ૧૨૩૫૨ / ૨૦૧૪

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એમ.આર. શાહ એસડી/

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી કે.જે.ઠાકર એસડી/

=====

૧.	શું સ્થાનિક અખબારના પત્રકારોને આ ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપી શકાય?	હા
૨.	રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવું કે નહીં ?	હા
૩.	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની શુદ્ધ નકલ જોવા ઇચ્છે છે ?	ના
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન અંગે અથવા તેના હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ પણ આદેશ અંગે કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?	ના
૫.	શું તેને દીવાની ન્યાયાધીશને પ્રસારિત કરવાનું છે ?	ના

=====

પ્રફુલ લાલચંદ મેહતા અને ૮૫....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૪....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

હાજરી:

શ્રી ચિરાગ બી પટેલ, વકીલ, અરજદાર(ઓ) નં. ૧ ૮૬ તરફથી

શ્રી. રાહુલ દવે, મદદનીશ સરકારી વકીલ, પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફથી

=====

કોરમ:

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એમ.આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી કે.જે. ઠાકર

તારીખ : ૦૯/૦૯/૨૦૧૪

સી.એ.વી. ચુકાદો

(દ્વારા : માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એમ.આર. શાહ)

૧.૦. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ રજૂ કરાયેલ આ અરજીઅંતર્ગત, અરજદારોએ યોગ્ય રિટ, દિશાનિર્દેશ તથા આદેશ માગ્યો છે કે કૃષિ ઉપજ બજાર સમિતિ, જામનગરની લાઇસન્સ ઉપસમિતિના તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪ના ઠરાવ (પરિશિષ્ટ એ) (જેને આ પછી “એ.પી.એમ.સી., જામનગર” તરીકે ઉલ્લેખવામાં આવશે) અરજદારો સંબંધે રદ કરવામાં આવે અને અરજદારોને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૪ની બજાર

સમિતિના બજાર વિસ્તારમાં તેમનો વ્યવસાય ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવે.

૧.૧. વધુમાં, પ્રતિસાદી ક્રમાંક ૩ અને ૪ સત્તાધિકારીઓને આવનારી ચૂંટણીમાં અરજી સાથેના પરિશિષ્ટ બી મુજબના આદેશ અનુસાર એ.પી.એમ.સી., જામનગરના વેપારી મતવિસ્તારની મતદાર યાદીમાં અરજદારોના નામો સમાવેશ કરવા આદેશિત કરતો યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અને આદેશ આપવા માટે પણ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે.

૨.૦. અરજદારોનો કેસ એવો છે કે આ બધા અરજદારો પાસે અગાઉના વર્ષમાં વેપારી લાઇસન્સ હતું અને તેમણે નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં, એટલે કે માર્ચ / એપ્રિલ ૨૦૧૪ મહિનામાં, પોતાના લાઇસન્સના નવીનીકરણ માટે અરજી રજૂ કરી હતી.

૨.૧. જામનગરની એ.પી.એમ.સી.ની ચૂંટણી પ્રતિવાદી નં. ૨, નિયામક, કૃષિ બજારકરણ અને ગ્રામ્ય નાણાં, ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી હતી અને ગુજરાત કૃષિ ઉપજ બજાર નિયમો, ૧૯૬૫ [આગળથી જેને નિયમો તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવશે] ની જોગવાઈઓ મુજબ તેના કાર્યો બજાવવા માટે પ્રતિવાદી નં. ૪ ને અધિકૃત અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. પ્રતિવાદી નં. ૨ નિયામકે અરજીએ સાથેના

પરિશિષ્ટ ઇ ખાતે આવેલ ચૂંટણી કાર્યક્રમ જાહેર કર્યો હતો, જે નીચે મુજબ છે:

ક્રમાંક	કાર્યક્રમની વિગતો	તારીખ
૧.	ચૂંટણી કાર્યક્રમ જાહેર કરવાની તારીખ	૧૯.૦૬.૨૦૧૪
૨.	મતદારોની યાદી તૈયાર કરવા માટે અધિકૃત અધિકારી દ્વારા સૂચના આપવાની તારીખ	૧૯.૦૬.૨૦૧૪
૨(એ).	એ.પી.એમ.સી. દ્વારા મતદારોની યાદી અધિકૃત અધિકારીને મોકલવાની તારીખ [નિયમ ૭]	૨૬.૦૬.૨૦૧૪
૩.	મતદારોની યાદી મોકલ્યાની તારીખથી સાત દિવસની અંદર પ્રારંભિક મતદારોની યાદી પ્રકાશિત કરવાની તારીખ [નિયમ ૭(૨)]	૦૩.૦૭.૨૦૧૪
૪.	અરજીપત્રો રજૂ કરવાની તારીખ, પ્રાથમિક મતદાર યાદી સામે આક્ષેપો (પ્રાથમિક મતદાર યાદીના પ્રકાશનથી ૧૪ દિવસની અંદર) [નિયમ ૮(૧)]	૧૭.૦૭.૨૦૧૪
૪(એ).	પ્રાથમિક મતદાર યાદી સામે વાંધાઓ રજૂ કરવાની સૂચના સાથે, પ્રાથમિક મતદાર યાદી સામે વાંધાઓ રજૂ થયા બાદ સુધારેલી પ્રાથમિક મતદાર યાદીની	૨૩.૦૭.૨૦૧૪

	પ્રકાશન માટેની તારીખ	
૪(બી) .	સુધારેલ પ્રાથમિક મતદાર યાદીમાં આક્ષેપો/ફેરફારો રજૂ કરવાની છેલ્લી તારીખ [નિયમ ૮(૧)(એ)]	૩૦.૦૭.૨૦૧૪
પ.	અંતિમ મતદાર યાદી પ્રકાશિત કરવાની તારીખ	૦૬.૦૮.૨૦૧૪
૬.	નામનિર્દેશનના ફોર્મો રજૂ કરવાની તારીખ [નિયમ ૧૦(૨)]	૦૮.૦૮.૨૦૧૪
૭.	નામાંકન પ્રપત્રોના પ્રારંભિક પ્રકાશન માટેની તારીખ [નિયમ ૧૪]	૦૮.૦૮.૨૦૧૪
૮.	નામનિર્દેશન ફોર્મોની તપાસ માટેની તારીખ [નિયમ ૧૫]	૦૮.૦૮.૨૦૧૪
૯.	નામનિશાની પત્રકો પાછા ખેંચવા માટેની તારીખ [નિયમ ૧૭(૧)]	૧૨.૦૮.૨૦૧૪
૧૦.	ઉમેદવારોની અંતિમ યાદી પ્રકાશિત કરવાની તારીખ [નિયમ ૧૭(૨)]	૧૨.૦૮.૨૦૧૪
૧૧.	ચૂંટણીની તારીખ	૨૨.૦૮.૨૦૧૪
૧૨.	મતગણતરીની તારીખ	૨૩.૦૮.૨૦૧૪
૧૩.	ચૂંટણીના પરિણામની તારીખ [નિયમ ૨૧]	મતગણતરી પૂર્ણ

		થયા બાદ તરત જ
--	--	---------------

૨.૨. કે અધિકૃત અધિકારી – પ્રતિવાદી નં.૪ એ ગુજરાત કૃષિ ઉપજ બજાર નિયમો, ૧૯૬૫ ના નિયમ ૭ મુજબ (આગળ જેને “નિયમો” તરીકે ઉલ્લેખવામાં આવશે) તા. ૩.૭.૨૦૧૪ના રોજ વેપારી મતવિસ્તારની પ્રાથમિક મતદાર યાદી તૈયાર કરી અને જાહેર કરી હતી, જેમાં અરજદારોના નામો સમાવેશ પામેલ નથી. અરજદારોનો કેસ એવો છે કે પૂછપરછ કરતાં તેમને જાણ થઈ કે એ.પી.એમ.સી., જામનગરની લાઈસન્સ ઉપસમિતિએ તા. ૧૨.૬.૨૦૧૪ના ઠરાવ દ્વારા અરજદારોની અરજી નામંજૂર કરી હતી અને લાઈસન્સનું નવીનીકરણ કરવા ઈનકાર કર્યો હતો અને તેથી અરજદારોના નામો અધિકૃત અધિકારીને મોકલવામાં આવ્યા નથી અને તેથી અધિકૃત અધિકારીએ તૈયાર કરી અને જાહેર કરેલી પ્રાથમિક મતદાર યાદીમાં અરજદારોના નામો સમાવેશ પામ્યા નથી. તેથી, ઉપરોક્ત રાહતો માટે અરજદારોએ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાલની સ્પેશ્યલ સિવિલ સ્યુટ દાખલ કરી છે.

૩.૦. અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી.એસ. પટેલે જોરશોરથી રજૂઆત કરી છે કે માર્કેટ કમિટીની લાઈસન્સ ઉપસમિતિનો તા. ૧૨.૬.૨૦૧૪નો અરજદારોનું લાઈસન્સ નબુંકરણ કરવાનો ઈનકાર કરતો ઠરાવ સર્વથા ગેરકાયદેસર, દુર્ભાવનાપૂર્ણ અને પ્રાકૃતિક ન્યાયના

સિદ્ધાંતોના વિરુદ્ધ હોવાથી અસ્તિત્વહીન છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે હકીકતમાં માર્કેટ કમિટીની કાર્યવાહી તથા તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪નો ઠરાવ આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા સ્પેશ્યલ સિવિલ સ્યુટ ક્રમાંક ૧૦૯૫૧/૨૦૧૪માં તા. ૨.૯.૨૦૧૪ના રોજ આપેલા તાજેતરના નિર્ણય દ્વારા ગેરકાયદેસર, મનસ્વી, પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગરૂપ અને અસ્તિત્વહીન ગણાવવામાં આવ્યો છે. વધુમાં એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે માર્કેટ કમિટીએ તા. ૧૨.૬.૨૦૧૪ના ઠરાવ દ્વારા અંદાજે ૩૦૦થી વધુ લાઇસન્સનું નવુંકરણ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, તે કાર્યવાહી દુર્ભાવનાપૂર્ણ હોવાનું અને મતદારોની સંખ્યા ઘટાડવા તથા પરિણામે સત્તામાં રહેલા પક્ષના પક્ષમાં કૃત્રિમ બહુમતી ઊભી કરવાના હેતુથી કરવામાં આવેલી હોવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું છે.

૩.૧. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે હકીકતમાં તમામ અરજદારો અગાઉના વર્ષમાં સામાન્ય વેપારીઓનો પરવાનો પહેલેથી જ ધારણ કરતા હતા અને તેમણે માર્ચ / એપ્રિલ ૨૦૧૪ મહિનામાં, અર્થાત્ મર્યાદા અવધિની અંદર, નવીનીકરણ માટે અરજી રજૂ કરી હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે જે સમયે જિલ્લા રજિસ્ટ્રારે ૮.૬.૨૦૧૪ના રોજ ચૂંટણી જાહેર કરવા માટેનો પ્રસ્તાવ મોકલ્યો અને ત્યારબાદ તા. ૧૮/૧૯.૦૬.૨૦૧૪ના રોજ એ.પી.એમ.સી., જામનગરની ચૂંટણી

જાહેર કરવા માટે દિશાનિર્દેશ આપ્યો, તે દરમિયાન દુર્ભાવનાપૂર્ણ ઇરાદાથી માર્કેટ કમિટીએ તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪નો ઠરાવ પસાર કરીને અરજદારો તથા અન્ય લોકોના પરવાના નવીનીકરણ માટેની અરજીઓ નામંજૂર કરી હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઠરાવમાં દર્શાવેલા આધાર પર અરજદારોના પરવાના નવીનીકરણ ન કરવાનો એવો નિર્ણય, અરજદારો-પરવાનાધારકોને સાંભળવાની તક આપ્યા વગર લેવાયો હોવાથી, તે અધિનિયમની કલમ ૨૭ તથા નિયમોની નિયમ ૫૬ સાથે વિરુદ્ધ છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે તમામ અરજદારો બજાર ક્ષેત્રમાં વેપાર પ્રવૃત્તિ / વ્યવસાય કરતા હતા અને કરે છે. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણય અરજદારોને સાંભળવાની તક આપ્યા વગર લેવાયો હોવાથી, તે પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો ભંગ કરે છે અને અસ્તિત્વહીન છે, અને તેથી તમામ હેતુઓ માટે અવગણવા યોગ્ય છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે માત્ર માર્કેટ કમિટીની લાઇસન્સ ઉપસમિતિના તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪ના ઠરાવના આધારે, જેના દ્વારા અરજદારોના પરવાના નવીનીકરણ ન કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, તેના પરિણામે અરજદારોના નામ અધિકૃત અધિકારીને મોકલવામાં આવ્યા નથી અને તેથી અધિકૃત અધિકારીએ પ્રાથમિક મતદાર ચાલીમાં અરજદારોના નામનો સમાવેશ કર્યો નથી.

૩.૨. તેથી એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, **બાંધેલા અરજી** માંગવામાં આવેલી રાહતો મંજૂર કરવામાં ન આવે, તો તે ગેરકૃત્ય કરનાર વ્યક્તિઓને પ્રોત્સાહન આપવાના સમાન ઠરશે અને/અથવા તે ગેરકાયદેસરતાને કાયમી બનાવવાના સમાન ઠરશે।

૩.૩. જ્યારે અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી.એસ. પટેલને એ બાબતે તીક્ષ્ણ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો કે, અધિકૃત અધિકારી દ્વારા પ્રાથમિક મતદાર ચાદી પ્રકાશિત કરવામાં આવી ત્યારે વેપારી મતવિસ્તારની મતદાર ચાદીમાંથી અરજદારોનાં નામોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો ન હતો / નામો બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા, અને ત્યારે નિયમોનું નિયમ ૭ અને ૮(૧) મુજબ જરૂરી હોવા છતાં અરજદારોએ અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો ન હતો, તો શું અરજદારોને તેમના નામો મતદાર ચાદીમાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા હોવા સામે પ્રથમ વખત આ અદાલત સમક્ષ વાંધો ઉઠાવવો ખુલ્લો છે? અને / અથવા શું અરજદારોને ચૂંટણી કાર્યક્રમમાં ઉદ્દેખિત તારીખ બાદ, તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા બાબતે વાંધો ઉઠાવવાની તારીખ, અર્થાત્ નિયમોનું નિયમ ૮(૧) મુજબ નિર્ધારિત ૧૭.૭.૨૦૧૪ બાદ, અને તે પણ પ્રથમ વખત આ અદાલત સમક્ષ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજમાં, તેમના નામો મતદાર ચાદીમાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા હોવા અંગે વાંધો ઉઠાવવો ખુલ્લો છે?, ત્યારે અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે

જોરદાર રીતે રજૂઆત કરી હતી કે ચૂંટણી સંબંધિત મામલામાં કોઈ છૂટછાટ અને / અથવા પ્રતિબંધોપજા હોઈ શકે નહીં. પોતાની ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં તેમણે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના બાર કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા વિ. સુરજીત સિંહ, અહેવાલિત (૧૯૮૦) ૪ એસ.સી.સી. ૨૧૧, ખાસ કરીને તે નિર્ણયના પરિચ્છેદ ૧૧ ઉપર આધાર મૂક્યો હતો. રજૂઆત એવી કરવામાં આવી છે કે તેથી ૧૨.૬.૨૦૧૪નો ઠરાવ સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર, મનસ્વી, દુર્ભાવનાપૂર્ણ અને પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગરૂપ છે અને તેથી અસ્તિત્વશૂન્ય છે, અને તદનુસાર આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠે તાજેતરના સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૦૯૫૧/૨૦૧૪ ના નિર્ણયમાં એમ જાહેર પણ કર્યું છે; તેથી, ભલે અરજદારોએ ૧૪.૭.૨૦૧૪ના રોજ અથવા તે પહેલાં વેપારી મતવિસ્તારની મતદાર યાદીમાં તેમના નામો બાકાત રાખવામાં આવ્યા હોવા અંગે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો ન હોય, તેમ છતાં અરજદારોને વેપારી મતવિસ્તારની મતદાર યાદીમાં તેમના નામો બાકાત રાખવામાં આવ્યા હોવા અંગે ફરિયાદ કરવા / વાંધો ઉઠાવવા માટે હંમેશા અધિકાર રહેશે, અને તે પણ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજમાં પ્રથમ વખત આ અદાલત સમક્ષ પણ, અને આ હકીકત હોવા છતાં કે તેમણે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો નથી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજમાં અદાલતની સત્તાઓ અત્યંત વ્યાપક છે અને તેથી

પક્ષકારો વચ્ચે યથાર્થ ન્યાય કરવા માટે અદાલત ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

૩.૪. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરતાં અને ઉપરોક્ત નિર્ણયો પર, વિશેષ કરીને આ અદાલતના તા. ૧૨.૩.૨૦૧૪ના તાજેતરના નિર્ણય પર, જે સ્પેશ્યલ સિવિલ સ્યુટની ક્રમાંક ૧૦૯૫૧/૨૦૧૪ માં આપવામાં આવ્યો હતો, આધાર રાખીને, જેના દ્વારા આ અદાલતે માર્કેટ કમિટીના તા. ૧૨.૬.૨૦૧૪ના એ જ ઠરાવ દ્વારા જેમના પરવાના નવીનીકરણનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો એવા પરવાનાધારકોના નામ વેપારીઓના મતવિસ્તારની કામચલાઉ/અંતિમ મતદાર યાદીમાં સમાવેશ કરવા નિર્દેશ કર્યો હતો, હાલની સ્પેશ્યલ સિવિલ સ્યુટ મંજૂર કરી અને પ્રાર્થના મુજબની રાહતો મંજૂર કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૪.૦. વર્તમાન અરજીનો પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ થી ૪ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ શ્રી રાહુલ દવે તથા નવી ઉમેરાયેલ પક્ષકારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી અંશિન દેસાઈ દ્વારા વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

૪.૧. નવી ઉમેરાયેલા પ્રતિવાદીઓ તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈ અને પ્રતિવાદી રાજ્ય માટેના વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી દવે દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે, સ્વીકાર્ય રીતે, અરજદારોએ નિયમોની નિયમ ૮(૧)

હેઠળ આવશ્યક હોય તેમ વેપારી મતવિસ્તારની મતદારોની યાદીમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા બાબતે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ કદી કોઈ આક્ષેપ/આક્ષેપો ઉઠાવ્યા નહોતા. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે, નિયમો, ૧૯૬૫ મુજબ જાહેર કરવામાં આવેલ ચૂંટણી કાર્યક્રમ અનુસાર નામોના સમાવેશ ન થવા સામે આક્ષેપો ઉઠાવવાની છેલ્લી તારીખ ૭.૭.૨૦૧૪ હતી. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવે છે કે, અરજદારોએ પ્રાથમિક મતદારોની યાદીમાં તેમના નામોના સમાવેશ ન થવા વિરુદ્ધ કદી કોઈ આક્ષેપો કર્યા નહોતા અને તેથી બાદમાં, જ્યારે અધિકૃત અધિકારીએ નિયમોની નિયમ ૮(૧એ) મુજબ કામચલાઉ મતદારોની યાદી અને અંતિમ મતદારોની યાદી જાહેર કરી અને પ્રકાશિત કરી, ત્યારે અરજદારોના નામો મતદારોની યાદીમાં, એટલે કે કામચલાઉ મતદારોની યાદી/અંતિમ મતદારોની યાદીમાં, યોગ્ય રીતે સામેલ કરવામાં આવ્યા નથી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે, હકીકતમાં અંતિમ મતદારોની યાદી અધિકૃત અધિકારી દ્વારા ૬.૮.૨૦૧૪ના રોજ જ પ્રકાશિત થઈ ચૂકી છે અને તેથી અરજદારોને નિયમોની નિયમ ૭, ૮(૧) અને ૮(૧એ) મુજબ પ્રકાશિત કરાયેલ પ્રાથમિક મતદારોની યાદી/કામચલાઉ મતદારોની યાદી/અંતિમ મતદારોની યાદીમાં તેમના નામોના સમાવેશ ન થવા સામે આક્ષેપ ઉઠાવવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં, અને તે પણ ભારતના બંધારણનાં અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ આ અદાલત સમક્ષ થમવાર. ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈએ નીચેના નિર્ણયો પર

ભારે નિર્ભરતા મૂકી છે: (૧). મહેસાણા ડિસ્ટ્રિક્ટ કો.ઓપ. પ્રોડ્યુસ એન્ડ સેલ્સ યુનિયન લિ. વિ. ધાધુસણ બીજ ઉત્પાદક રૂપાંતર એન્ડ વેચાણ કરનારી સહકારી મંડળી લિ. એન્ડ અન્ય, ૧૯૯૮(૧) જી.એલ.એચ. ૧૭૦ માં અહેવાલિત (૨). કુબેર ભાંડેશ્વર ગ્રુપ ખેતી પિયત સહકારી મંડળી લિ. વિ. ઓથોરાઇઝ્ડ ઓફિસર એન્ડ કો-ઓપરેટિવ ઓફિસર એટેચ્ડ ટુ માર્કેટ, ૨૦૧૨ (૧) જી.એલ.આર. ૭૪૨ માં અહેવાલિત (૩). પરશોત્તમભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત, ૨૦૧૪ જે.એક્સ.(ગુજરાત) ૬૭; ૨૦૧૪ જી.એલ.એચ.ઈ.એલ.- એચ.સી. ૨૩૦૭૨૦

જ.ર. હવે, જ્યાં સુધી અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી.એસ. પટેલ દ્વારા કરવામાં આવેલી એવી રજૂઆતનો પ્રશ્ન છે કે ચૂંટણી વિષયક બાબતમાં કોઈ એસ્ટોપલ અને/અથવા હકત્યાગ થઈ શકતો નથી અને તે સંદર્ભે ભારતની બાર કાઉન્સિલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર મુકાયેલ આધારનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈએ એવી રજૂઆત કરી છે કે હકીકતમાં ઉપરોક્ત નિર્ણયને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અનુવર્તી નિર્ણયમાં, શ્રી શાંત સદગુરુ જનાર્દન સ્વામી (મોઁંગિરી મહારાજ) સહકારી દુગ્ધ ઉત્પાદક સંસ્થા અને અન્ય વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય, અહેવાલિત (૨૦૦૧) ૮ એસ.સી.સી. ૫૦૯, ના કેસમાં અલગ ઠરાવ્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં

આવી છે કે અન્યથા પણ, વર્તમાન કેસમાં તે હકત્યાગ અને/અથવા એસ્ટોપલનો કેસ ન પણ ગણાય, પરંતુ પ્રશ્ન એવો છે કે જ્યારે અરજદારોએ વૈધાનિક જોગવાઈ મુજબ, એટલે કે નિયમ ૮(૧) મુજબ, અને તે પણ ચૂંટણી કાર્યક્રમ અનુસાર વાંધો ઉઠાવવાની નિર્ધારિત તારીખ પહેલાં, પોતાના નામો મતદાર ચાટીમાં સામેલ ન કરવાના બાબતે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ ક્યારેય વાંધાઓ ઉઠાવ્યા જ નહોતા, ત્યારે શું અરજદારોને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજીએ આ અદાલત સમક્ષ પ્રથમ વખત પોતાના નામો મતદાર ચાટીમાં સામેલ ન કરવાના બાબતે વાંધો ઉઠાવવાનો, અને તે પણ વૈધાનિક જોગવાઈઓને બાજુ પર મૂકી, અધિકાર છે?

૪.૩. હવે, જ્યાં સુધી બજાર સમિતિની પરવાનગી ઉપસમિતિના તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪ના ઠરાવને પડકારવાનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી રજૂ કરવામાં આવે છે કે તે જ બાબતે અરજદારોને અધિનિયમની કલમ ૨૭(૫) મુજબ અપીલ પ્રાધિકરણ સમક્ષ તે નિર્ણયને પડકારવાનો ઉપાય ઉપલબ્ધ રહેશે અને ત્યારબાદ અધિનિયમની કલમ ૪૮ મુજબ પુનર્વિચાર પ્રાધિકરણ સમક્ષ ઉપાય ઉપલબ્ધ રહેશે. તેથી, અરજદારોને ઉપલબ્ધ વૈકલ્પિક વૈધાનિક ઉપાયના આધારે તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪ના ઠરાવને પડકારતી હાલની અરજી સ્વીકારવામાં ન આવે તેવી વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૪.૪. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરતાં, વર્તમાન અરજી નામંજૂર કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૫.૦. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને વિગતે સાંભળવામાં આવ્યા. પ્રારંભમાં, નોંધવું આવશ્યક છે કે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની આ અરજી દ્વારા સંબંધિત અરજદારો દ્વારા યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અને આદેશ માટે પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે, જેથી પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૩ અને જને, વિશેષ કરીને અધિકૃત અધિકારી – પ્રતિવાદી ક્રમાંક જને, એ.પી.એમ.સી., જામનગરના વેપારી મતવિસ્તારની મતદાર યાદીમાં અરજદારોના નામો સમાવેશ કરવા હુકમ / નિર્દેશ આપવામાં આવે. અરજદારોએ બજાર સમિતિની લાઇસન્સ ઉપસમિતિના તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪ના ઠરાવને પણ પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા અરજદારોની લાઇસન્સના નવીનીકરણ માટેની અરજી નામંજૂર કરતો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારોના મતે, બજાર સમિતિની લાઇસન્સ ઉપસમિતિનો તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪નો, તેમના લાઇસન્સનું નવીનીકરણ કરવા ઇનકાર કરતો ઠરાવ સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર, મનસ્વી, ક્ષેષપૂર્ણ, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના વિરુદ્ધ અને તેથી અસ્તિત્વહીન છે, અને તેથી અરજદારોના નામો વેપારી મતવિસ્તારની મતદાર યાદીમાં સમાવેશ કરવાના રહે છે.

૬.૦. તેમ છતાં, આ નોંધવું જરૂરી છે અને આ સ્વીકારેલી સ્થિતિ છે કે અરજદારોએ વેપારી મતવિસ્તારની મતદાર યાદીમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા અંગે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ ક્યારેય વાંધાઓ ઉઠાવ્યા નહોતાં અને પ્રાથમિક મતદાર યાદી/મતદાર યાદીમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા અંગેના વાંધાઓ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજી આ અદાલત સમક્ષ પ્રથમ વખત ઉઠાવવામાં આવ્યા છે. તેથી, આ અદાલતના વિચારાર્થે ઊભો થતો મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે શું અરજદારોને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અદાલત સમક્ષ પ્રથમ વખત મતદાર યાદીમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા અંગે વાંધાઓ ઉઠાવવાની છૂટ છે? આ અદાલતના વિચારાર્થે ઊભો થતો બીજો પ્રશ્ન એ છે કે જ્યારે અરજદારોએ નિયમોના નિયમ ૮(૧) હેઠળ જરૂરી મુજબ વાંધો ઉઠાવવામાં નિષ્ફળ ગયા હોય ત્યારે શું તેમને મતદાર યાદીમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા અંગે વાંધાઓ ઉઠાવવાની કાયદેસરની જોગવાઈઓને બાજુ પર મૂકી આગળ વધવાની પરવાનગી આપી શકાય?

૭.૦. ઉપરોક્ત પ્રશ્નો પર વિચારણા કરતાં અને હાલની અરજીના ગુણદોષના આધારે વિચારણા કરતાં પહેલાં, ગુજરાત કૃષિ ઉપજ બજાર સમિતિ અધિનિયમ, ૧૯૬૩ તથા નિયમોની સંબંધિત જોગવાઈઓ પર વિચારણા કરવી જરૂરી છે, જે નીચે મુજબ છે:

૪. ચૂંટણીની તારીખ નક્કી કરવી.— જ્યાં બજાર સમિતિ માટે સામાન્ય ચૂંટણી અથવા કલમ ૧૫ હેઠળ પેટાચૂંટણી યોજાવાની હોય, ત્યાં નિયામક લેખિત આદેશ દ્વારા આવી ચૂંટણીની તારીખ નક્કી કરશે અને તે આદેશની નકલ બજાર સમિતિના કાર્યાલયમાં તથા બજાર વિસ્તારમાં આવેલા મુખ્ય બજાર ચાર્ડમાં કોઈ સ્પષ્ટ દેખાતી જગ્યાએ ચોંટાડીને તે આદેશ પ્રસિદ્ધ કરશે. ૫. મતદારોની જુદી જુદી યાદીઓ.— કલમ ૧૧ના હેતુઓ માટે, બજાર સમિતિ સંબંધે ગુજરાતીમાં મતદારોની નીચે મુજબ ત્રણ અલગ યાદીઓ રહેશે, એટલે કે: — [(૧) અધિનિયમની કલમ ૧૧ની ઉપકલમ (૧)ના ખંડ (૧) હેઠળ, બજાર વિસ્તારમાં કૃષિ ધિરાણ આપતી સહકારી મંડળીઓ (સહકારી વેચાણ મંડળીઓ સિવાયની)ની વ્યવસ્થાપન સમિતિઓના સભ્યોની યાદી;] (૨) અધિનિયમની કલમ ૧૧ની ઉપકલમ (૧)ના ખંડ (૨) હેઠળ, બજાર વિસ્તારમાં સામાન્ય પરવાના ધરાવતા વેપારીઓની યાદી; (૩) અધિનિયમની કલમ ૧૧ની ઉપકલમ (૧)ના ખંડ (૩) હેઠળ, બજાર વિસ્તારમાં સ્થિત [સામાન્ય પરવાના ધરાવતી] સહકારી વેચાણ મંડળીઓની વ્યવસ્થાપન સમિતિઓના સભ્યોની યાદી.

૬. મતદાન કરવા માટે પાત્ર વ્યક્તિઓ.— જે વ્યક્તિનું નામ મતદારોની યાદીમાં દાખલ થયેલ હોય, તે મતદારોની યાદી જે ચૂંટણીને સંબંધિત હોય તે ચૂંટણીમાં મતદાન કરવા માટે પાત્ર ગણાશે, જો કે એવી યાદીમાં તેનું નામ જે હેસિયતથી દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું તે હેસિયત તેણે ગુમાવી ન હોય.

૭. સામાન્ય ચૂંટણી માટે મતદારોની યાદીની તૈયારી.— (૧) જ્યારે બજાર સમિતિ માટે સામાન્ય ચૂંટણી યોજવાની હોય ત્યારે:— (૧) બજાર વિસ્તારમાં કૃષિ ધિરાણ આપતી દરેક સહકારી મંડળીએ તેની વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યોના પૂર્ણ નામો તથા દરેક સભ્યના નિવાસસ્થાનની વિગત સંબંધ બાબતમાં નિયામક આદેશથી નિર્ધારિત કરે તેવી તારીખ પહેલાં અધિકૃત અધિકારીને મોકલવાની રહેશે; (૨) બજાર સમિતિએ બજાર વિસ્તારમાં સામાન્ય પરવાના ધરાવતા વેપારીઓના પૂર્ણ નામો તથા આવા દરેક વેપારીના નિવાસસ્થાનની વિગત મોકલવાની રહેશે; અને (૩) દરેક સહકારી માર્કેટિંગ મંડળીએ તેની વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યોના પૂર્ણ નામો તથા આવા દરેક સભ્યના નિવાસસ્થાનની વિગત સંબંધ બાબતમાં નિયામક આદેશથી નિર્ધારિત કરે તેવી તારીખ પહેલાં અધિકૃત અધિકારીને મોકલવાની રહેશે: પરંતુ શરતે કે આવી રીતે

નિર્ધારિત કરાતી તારીખ સામાન્ય ચૂંટણીની તારીખથી સાઠ દિવસથી મોડીની ન હોવી જોઈએ.

(૨) અધિકૃત અધિકારીએ ઉપનિયમ (૧) હેઠળ નિશ્ચિત કરાયેલ તારીખથી સાત દિવસની અંદર, ઉપનિયમ (૧) હેઠળ પ્રાપ્ત થયેલી માહિતીના આધારે અને, જો આવશ્યક હોય તો, તે યોગ્ય માને તેવી તપાસ કર્યા બાદ, નિયમ ૫ મુજબ જરૂરી મતદારોની યાદીઓ તૈયાર કરાવવાની રહેશે.

(૩) મતદારોની દરેક યાદીમાં દરેક મતદારનું પૂરું નામ, રહેઠાણનું સ્થળ અને તેનો ક્રમાંક દર્શાવવો રહેશે.

૮. મતદારોની યાદીઓનું કામચલાઉ અને અંતિમ પ્રકાશન.—

(૧) નિયમ ૫ હેઠળ મતદારોની યાદી તૈયાર થાય તત્કાળ, સત્તાધિકૃત અધિકારી દ્વારા તેની એક નકલ બજાર સમિતિની કચેરી ખાતે તેમજ બજાર વિસ્તારમાં આવેલા મુખ્ય માર્કેટ ચાર્ડમાં કોઈ દેખીતી જગ્યાએ ચોંટાડીને તેનું પ્રકાશન કરવામાં આવશે, અને તેની સાથે એવી જાહેર સૂચના પણ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે કે જેના મુજબ જે કોઈ વ્યક્તિનું નામ મતદારોની યાદીમાં દાખલ થયેલું નથી અને જે દાવો કરે છે કે તેનું નામ તેમાં દાખલ થવું જોઈએ, અથવા જે કોઈ વ્યક્તિ એવું માને છે કે તેનું નામ અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિનું નામ તેમાં

ખોટી રીતે દાખલ કરવામાં આવ્યું છે અથવા યોગ્ય રીતે દાખલ કરવામાં આવ્યું નથી, તેવા વ્યક્તિએ આ સૂચનાના પ્રકાશનની તારીખથી ચૌદ દિવસની અંદર મતદારોની યાદીમાં સુધારો કરવા માટે સત્તાધિકૃત અધિકારી સમક્ષ અરજી કરી શકશે. (૧-એ) ઉપનિયમ (૧) હેઠળ અરજીઓ, જો કોઈ હોય, પ્રાપ્ત થયા બાદ, સત્તાધિકૃત અધિકારી દ્વારા સુધારેલી પ્રાર્થ મતદારોની યાદી કૃષિ ઉપજ બજાર સમિતિના સૂચના-ફલક પર તથા બજાર વિસ્તારના મુખ્ય માર્કેટ ચાર્ડમાં કોઈ દેખીતી જગ્યાએ તેની એક નકલ ચોંટાડીને પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે, અને તેની સાથે એવી સૂચના પણ જાહેર કરવામાં આવશે કે આ યાદીમાં નવા દાખલ કરાયેલા કોઈપણ નામ સામે કોઈ વાંધો ઉઠાવવાની ઈચ્છા ધરાવતી કોઈપણ વ્યક્તિ આ સૂચનાના પ્રકાશનની તારીખથી સાત દિવસની અંદર સુધારેલી પ્રાર્થ મતદારોની યાદીમાં સુધારો કરવા માટે સત્તાધિકૃત અધિકારી સમક્ષ અરજી કરી શકશે.] (૨) જો ૧[ઉપનિયમ (૧-એ)] હેઠળ કોઈ અરજી પ્રાપ્ત થાય, તો સત્તાધિકૃત અધિકારી તે અંગે નિર્ણય કરશે અને અરજી પર તેના દ્વારા અપાયેલા નિર્ણયના અનુસંધાન જરૂરી હોય તેવા સુધારા તેમાં કરીને અંતિમ મતદારોની યાદી તૈયાર અને પ્રસિદ્ધ કરાવશે. અંતિમ યાદી ચૂંટણી માટે ઉમેદવારોના નામનિર્દેશન માટે નિશ્ચિત કરાયેલી

તારીખથી ઓછામાં ઓછી ત્રીસ દિવસ પહેલાં તૈયાર કરવામાં આવશે.

૧૦. ચૂંટણીના તબક્કાઓ નક્કી કરવા અંગે. (૧) ચૂંટણી ડિરેક્ટર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે તેવા સમય દરમિયાન, તે તારીખે અને તેવા સ્થળોએ યોજવામાં આવશે.

(૨) નિયમ ૪ હેઠળ ચૂંટણી માટે નક્કી કરાયેલ તારીખ પહેલાં ઓછામાં ઓછા ૪૦ દિવસ, નિયામક ગુજરાતી ભાષામાં નીચેની બાબતો દર્શાવતી સૂચના પ્રકાશિત કરશે: (એ) સંબંધિત મતવિસ્તાર દ્વારા ચૂંટાનાર વ્યક્તિઓની સંખ્યા. (બી) કઈ તારીખે, કયા સ્થળે અને કયા સમયગાળામાં ઉમેદવારીપત્રો ચૂંટણી અધિકારી સમક્ષ રજૂ કરવાના રહેશે; એવી તારીખ સૂચનાના પ્રકાશનની તારીખથી ૧૪ દિવસ પહેલાંની ન હોવી જોઈએ.

(સી) જે તારીખે, જે સ્થળે અને જે સમયગાળા દરમિયાન ઉમેદવારીપત્રોની તપાસ કરવામાં આવશે.

(ડી) જે તારીખે, જે સ્થળે અથવા સ્થાનો પર અને જે કલાકો વચ્ચે મત લેવામાં આવશે તે.

(પ) મતોની ગણતરી જે તારીખે થશે, જે સ્થળે થશે અને જે કલાકો દરમિયાન થશે તે. ઉપરોક્ત નિયમોની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું જણાય છે કે નિયમ ૪ એ જોગવાઈ કરે છે કે જ્યારે

બજાર સમિતિ માટે સામાન્ય ચૂંટણી યોજાવાની હોય, ત્યારે કૃષિ બજાર અને ગ્રામિણ નાણાંના નિયામક [આગળ “નિયામક” તરીકે ઉલ્લેખિત] લેખિત આદેશ દ્વારા આવી ચૂંટણીની તારીખ નક્કી કરશે અને તે આદેશની નકલ બજાર સમિતિના કાર્યાલયમાં તથા બજાર વિસ્તારમાં આવેલ મુખ્ય બજાર ચાર્ડમાં કોઈ સ્પષ્ટ દેખાતી જગ્યાએ ચોંટાડીને પ્રસિદ્ધ કરશે. નિયમ ૫ ત્રણ અલગ મતવિસ્તારો માટે મતદારોની ત્રણ અલગ યાદીઓ બાબતે જોગવાઈ કરે છે. (૧) સંબંધિત એ.પી.એમ.સી.ના બજાર વિસ્તારમાં કૃષિ ઋણ આપતી સહકારી સંસ્થાઓની વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યોના નામો ધરાવતી મતદારોની યાદી – આવા મતદારો આઠ મતવિસ્તારોની પસંદગી કરે છે; (૨) સામાન્ય પરવાના ધરાવતા વેપારીઓની મતદારોની યાદી – આવા મતદારો પોતામાંથી ચાર ઉમેદવારો પસંદ કરે છે; (૩) બજાર વિસ્તારમાં આવેલી સહકારી માર્કેટ સોસાયટીઓની વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યો તથા સામાન્ય પરવાના ધારકોના નામો ધરાવતી મતદારોની યાદી – આવા મતદારો પોતામાંથી બે પ્રતિનિધિઓ પસંદ કરે છે. નિયમ ૭ નો ઉપનિયમ (૧) જોગવાઈ કરે છે કે નિયામક એવી નિશ્ચિત તારીખ નક્કી કરશે જેના સુધી બજાર સમિતિ સામાન્ય પરવાના ધરાવતા વેપારીઓની યાદી મોકલશે અને બજાર વિસ્તારમાં કૃષિ ઋણ આપતી દરેક સહકારી સંસ્થા અથવા બજાર વિસ્તારમાં સામાન્ય

પરવાનો ધરાવતી દરેક સહકારી માર્કેટ સોસાયટી પોતાની વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યોના નામો મોકલશે. નિયમ ૭ નો ઉપનિયમ (૨) વધુમાં જોગવાઈ કરે છે કે ઉપનિયમ (૧) હેઠળ નક્કી કરેલી તારીખથી ૭ દિવસની અંદર અધિકૃત અધિકારી, ઉપનિયમ (૧) હેઠળ પ્રાપ્ત માહિતીના આધારે અને જરૂરી હોય તો તેને યોગ્ય લાગે તેવી તપાસ કરીને, નિયમ ૫ મુજબ આવશ્યક એવી મતદારોની યાદી તૈયાર કરાવશે. તેથી, બજાર સમિતિ સામાન્ય પરવાના ધરાવતા વેપારીઓની યાદી મોકલે અને/અથવા બજાર વિસ્તારમાં કૃષિ ઋણ આપતી સંબંધિત સહકારી સંસ્થા પાસેથી અથવા બજાર વિસ્તારમાં સામાન્ય પરવાનો ધરાવતી દરેક સહકારી સંસ્થા પાસેથી તેની વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યોના નામોની માહિતી પ્રાપ્ત થાય ત્યારબાદ, અધિકૃત અધિકારીને નિયમ ૭ ના ઉપનિયમ (૨) મુજબ મતદારોની યાદી તૈયાર કરવા માટે સ્પષ્ટ ૭ દિવસ ઉપલબ્ધ રહેશે અને તેને યોગ્ય લાગે તેવી તપાસ કરવા માટે પણ સ્પષ્ટ ૭ દિવસ ઉપલબ્ધ રહેશે. નિયમ ૭ હેઠળ પ્રાથમિક મતદાર યાદી તૈયાર કરતી વખતે અધિકૃત અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવતી તપાસનો વ્યાપ અને પરિધિ અંગે અહીં આગળ ચર્ચા કરવામાં આવશે. નિયમ ૫ હેઠળ તૈયાર કરાયેલ મતદાર યાદી તૈયાર થતાં જ, અધિકૃત અધિકારી તેની નકલ બજાર સમિતિના કાર્યાલયમાં તથા બજાર વિસ્તારમાં આવેલ મુખ્ય બજાર ચાર્ડમાં

કોઈ સ્પષ્ટ દેખાતી જગ્યાએ ચોંટાડીને પ્રસિદ્ધ કરશે અને તે સાથે એવી સૂચના પ્રકાશિત કરશે કે જે કોઈ વ્યક્તિનું નામ મતદારોની યાદીમાં દાખલ ન થયું હોય અને જે એવો દાવો કરતો હોય કે તેનું નામ *daarin* દાખલ થવું જોઈએ, અથવા જે કોઈ વ્યક્તિ એવું માનતી હોય કે તેનું નામ અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિનું નામ તેમાં ખોટી રીતે દાખલ થયું છે અથવા યોગ્ય રીતે દાખલ થયું નથી, તે સૂચનાના પ્રકાશનની તારીખથી ચૌદ દિવસની અંદર મતદારોની યાદીમાં સુધારો કરવા અધિકૃત અધિકારીને અરજી કરી શકે છે. નિયમ ૮ નો ઉપનિયમ (૧-અ) જોગવાઈ કરે છે કે ઉપનિયમ (૧) હેઠળ અરજીઓ પ્રાપ્ત થયા બાદ, જો હોય તો, અધિકૃત અધિકારી મતદારોની સુધારેલી પ્રારૂપ યાદી કૃષિ ઉપજ બજાર સમિતિના સૂચના ફલક પર અને બજાર વિસ્તારના મુખ્ય બજાર ચાર્ડમાં કોઈ સ્પષ્ટ દેખાતી જગ્યાએ તેની નકલ ચોંટાડીને પ્રસિદ્ધ કરશે અને તે સાથે એવી સૂચના આપશે કે જે કોઈ વ્યક્તિ આ યાદીમાં દાખલ કરાયેલા કોઈ નવા નામ સામે કોઈ આક્ષેપ ઉઠાવવા ઇચ્છતી હોય, તે આ સૂચનાના પ્રકાશનની તારીખથી સાત દિવસની અંદર સુધારેલી પ્રારૂપ મતદાર યાદીમાં સુધારો કરવા અધિકૃત અધિકારીને અરજી કરી શકે છે. નિયમ ૮ ના ઉપનિયમ ૨ મુજબ, જો ૧/[ઉપનિયમ (૧-અ)] હેઠળ કોઈ અરજી પ્રાપ્ત થાય, તો અધિકૃત અધિકારી તેનો નિર્ણય કરશે અને અરજિ પર તેના

દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયના અનુસરણમાં જરૂરી એવા સુધારા કરીને અંતિમ મતદાર યાદી તૈયાર કરાવશે અને પ્રસિદ્ધ કરશે, અને આવી અંતિમ યાદી ચૂંટણી માટે ઉમેદવારોના ઉમેદવારીપત્ર ભરવાની નક્કી કરેલી તારીખથી ઓછામાં ઓછા ત્રીસ દિવસ અગાઉ તૈયાર કરવી પડશે. આ રીતે, મતદાર યાદી તૈયાર કરવાની યોજનાની જોગવાઈ નિયમ ૮ હેઠળ કરવામાં આવી છે. તેથી, મતદાર યાદીમાં નામોના સમાવેશ અને/અથવા બાકાત રાખવા અંગેનો કોઈપણ આક્ષેપ, પ્રાથમિક મતદાર યાદી (જે નિયમ ૫ હેઠળ તૈયાર થાય છે અને નિયમ ૭ હેઠળ પ્રસિદ્ધ થાય છે) ના તબક્કે જ ઉઠાવવાનો આવશ્યક છે અને આવા આક્ષેપો પર વિચાર કર્યા પછી અધિકૃત અધિકારી દ્વારા નિયમ (૮)(૧-અ) મુજબ મતદારોની સુધારેલી પ્રારૂપ યાદી પ્રસિદ્ધ કરવી આવશ્યક છે અને તે તબક્કે અને/અથવા ત્યારબાદ તે યાદીમાં દાખલ કરાયેલા કોઈપણ નવા નામ સામે આક્ષેપ ઉઠાવી શકાય છે.

૮. અધિનિયમ અને નિયમોની ઉપરોક્ત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, એવું જણાય છે કે મતદારોની પ્રાથમિક યાદીની તૈયારી (નિયમ ૭), મતદારોની પ્રાથમિક યાદી સામે વાંધો દાખલ કરવો (નિયમ ૮(૧)), અધિકૃત અધિકારી દ્વારા વાંધાનો વિચાર કરીને કામચલાઉ મતદાર યાદી જાહેર કરી તથા પ્રસિદ્ધ/તૈયાર કરવી (નિયમ ૮(૧-એ)) અને

મતદારોની યાદીને અંતિમરૂપ આપવું તથા અંતિમ મતદાર યાદી પ્રસિદ્ધ કરવી, આ બધું નિયમોમાં આવરી લેવાયું છે, જે ચૂંટણીની સમગ્ર પ્રક્રિયાને આવરે છે. માર્કેટ કમિટીની ચૂંટણી માટે બનાવાયેલા નિયમો પોતાના સ્વરૂપે સંપૂર્ણ સંહિતા છે, જેમાં પ્રાથમિક મતદાર યાદીની તૈયારીના તબક્કાથી શરૂ કરીને અધિકૃત અધિકારી દ્વારા વાંધા અંગેનો નિર્ણય, મતદારયાદીને અંતિમરૂપ આપવું, ચૂંટણી યોજવી અને ચૂંટણીના પરિણામોની જાહેરાત કરવી સુધીની સમગ્ર ચૂંટણી પ્રક્રિયાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. અહીં સુધી કે ચૂંટણી કાર્યક્રમ પણ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે, જેમાં ચૂંટણીના વિવિધ તબક્કાઓ, અર્થાત્ કાયદેસરની નિયમાવલિ મુજબ ચૂંટણી યોજવી અને પરિણામોની જાહેરાત કરવી, દર્શાવવામાં આવે છે, અને સમયમર્યાદા પણ ચૂંટણી કાર્યક્રમમાં જ નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે, જેમાં પ્રાથમિક મતદાર યાદીની જાહેરાત માટે, પ્રાથમિક મતદાર યાદી સામે વાંધો રજૂ કરવા માટે, ત્યારબાદ કામચલાઉ મતદાર યાદી તૈયાર કરીને પ્રસિદ્ધ કરવા માટે, ત્યારબાદ પ્રાથમિક મતદાર યાદીમાં થયેલા ફેરફાર, અર્થાત્ કામચલાઉ મતદાર યાદી, સામે ફરીથી વાંધો રજૂ કરવા માટે અને ત્યારબાદ અંતિમ મતદાર યાદી જાહેર કરવા માટે સમય આપવામાં આવે છે. ચૂંટણી કાર્યક્રમ જાહેર અને પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે અને તેમાં કાયદેસરની જોગવાઈઓ મુજબ વિવિધ તબક્કાઓ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા છે, તે બાબત વિવાદાસ્પદ રહી શકે તેમ નથી.

૯.૦. ઉપરોક્ત યોજનાની પૃષ્ઠભૂમિમાં, ઉપર અહીં ઉલ્લેખિત આ અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલા પ્રશ્નો પર વિચારણા કરવી આવશ્યક છે.

૧૦. આ અદાલતના વિચાર માટે ઉભા થતા પ્રશ્નો એ છે કે ભારતના બંધારણનાં અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજદારોને મતદારોની યાદીમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા અંગેના વાંધાઓ પ્રથમવાર આ અદાલત સમક્ષ ઉઠાવવા માટે ખુલ્લી છૂટ છે કે નહીં? આ અદાલતના વિચાર માટે ઉભો થતો બીજો પ્રશ્ન એ છે કે નિયમોના નિયમ ૮(૧) હેઠળ જરૂરી મુજબ વાંધો ઉઠાવવામાં અરજદારો નિષ્ફળ ગયા હોય ત્યારે શું તેમને મતદારોની યાદીમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા અંગે વાંધા ઉઠાવવાની કાયદેસરની જોગવાઈઓને બાજુ પર મૂકી આગળ વધવાની પરવાનગી આપી શકાય કે નહીં?

૧૧. આ અદાલત દ્વારા પરશોત્તમભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કેટલાંક અંશે સમાન અને એકસરખા પ્રશ્નોનો વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા મહેસાણા જિલ્લા કો.ઓપ. પ્રોડ્યુસ એન્ડ સેલ્સ યુનિયન લિ. (ઉપરોક્ત) તથા કુબેર ભંડારેશ્વર ગ્રુપ ખેતી પિયત સહકારી મંડળી લિ. (ઉપરોક્ત) ના કેસોમાં આપેલ નિર્ણયોને ધ્યાનમાં લઈને તથા નિયમોમાં જોગવાઈ મુજબની સમગ્ર ચૂંટણી યોજનાનો વિચાર કરીને, આ અદાલતની

વિભાગીય ખંડપીઠે પરિષેદ ૧૫.૪ થી ૧૬ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું અને નોંધ્યું છે:

૧૫.૪. આ સ્વીકારેલ સ્થિતિ છે કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ થી ૯ ની સોસાયટીના વ્યવસ્થાપન સમિતિના સભ્યોના નામો, નિયમોના નિયમ ૭ હેઠળ અધિકૃત અધિકારી દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવેલી પ્રાથમિક મતદાર યાદીમાં વાસ્તવમાં સમાવેશ પામેલા હતા. સ્વીકારેલ રીતે, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ થી ૯ ની સોસાયટીના વ્યવસ્થાપન સમિતિના સભ્યોના નામો પ્રાથમિક મતદાર યાદીમાં સમાવેશ કરવા વિરુદ્ધ કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો. તે બાદ, અધિકૃત અધિકારીએ નિયમોના નિયમ ૮(૧-એ) હેઠળ મતદારોની સુધારેલી યાદી / કામચલાઉ મતદાર યાદી પ્રકાશિત કરી હતી અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ થી ૯ ની સોસાયટીના વ્યવસ્થાપન સમિતિના સભ્યોના નામો કામચલાઉ મતદાર યાદીમાં સમાવેશ પામેલા છે / તેમનો સમાવેશ યથાવત્ રાખવામાં આવેલ છે. તેથી, આ એવો કેસ નથી કે જેમાં પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ થી ૯ ની સોસાયટીના વ્યવસ્થાપન સમિતિના સભ્યોના નામો પ્રથમવાર નિયમોના નિયમ ૮(૧-એ) હેઠળ પ્રકાશિત કરાયેલ કામચલાઉ મતદાર યાદીમાં સમાવેશ પામ્યા હોય.

૧૫.૫. મહેસાણા ડિસ્ટ્રિક્ટ કો.ઓપ. પ્રોડ્યુસ એન્ડ સેલ્સ યુનિયન લિ. (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં વિભાગીય ખંડપીઠ સમક્ષ સમાન પ્રશ્ન વિચારણા માટે આવ્યો હતો, જેમાં આ અદાલતે પરિષદ ૫ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે: ૫. મતદારોની યાદી તૈયાર કરવાની યોજના નિયમ ૮ હેઠળ નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે. બજાર સમિતિની સામાન્ય ચૂંટણી યોજવા માટે નિયુક્ત સત્તાધિકૃત અધિકારીએ નિયમ ૫ હેઠળ તૈયાર કરાયેલી મતદારોની યાદી, તેની એક નકલ બજાર સમિતિના કાર્યાલયે અને બજાર વિસ્તારમાં આવેલ મુખ્ય માર્કેટ ચાર્ડમાં કોઈ દેખીતી જગ્યાએ ચોંટાડી, તેમજ એવી સૂચના સાથે પ્રસિદ્ધ કરવી રહે છે કે જે કોઈ વ્યક્તિનું નામ મતદારોની યાદીમાં દાખલ ન થયું હોય અને જે એવો દાવો કરે કે તેનું નામ તેમાં દાખલ થવું જોઈએ, અથવા જે કોઈ વ્યક્તિ એવું માને કે તેનું નામ કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિનું નામ તેમાં ખોટી રીતે દાખલ થયું છે અથવા યોગ્ય રીતે દાખલ થયું નથી, તેવા વ્યક્તિએ સૂચના પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખથી ચૌદ દિવસની અંદર મતદારોની યાદીમાં સુધારો કરવા માટે સત્તાધિકૃત અધિકારી સમક્ષ અરજી કરી શકે. હાલના કેસમાં આવી પ્રાથમિક મતદારોની યાદી ૨૪૧૦૧૯૯૭ ના રોજ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી. આ વિશેષ દિવાળી અરજીઓમાં અરજદારોએ કોઈ

આક્ષેપ દાખલ કર્યો નહોતો અને ન તો અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ પ્રાથમિક મતદારોની યાદીમાં તેમના નામોના સમાવેશ અંગે કોઈ અરજી દાખલ કરી હતી. પ્રાથમિક મતદારોની યાદી પ્રસિદ્ધ થયા પછી, સત્તાધિકૃત અધિકારીએ નિયમ ૮(૧એ) મુજબ ૧૨૧૧૧૮૯૭ ના રોજ સુધારેલ પ્રારૂપ યાદી પ્રસિદ્ધ કરી હતી. સુધારેલ પ્રારૂપ યાદીમાં પણ અરજદારોના નામો સમાવેશમાં રાખવામાં આવ્યા હતા. નિયમ ૮(૧એ) ની વ્યાખ્યા કેટલીક મહત્વપૂર્ણ બને છે. તે નીચે મુજબ છે:

ઉપનિયમ (૧) હેઠળ, જો કોઈ અરજીઓ પ્રાપ્ત થાય, તો મતદારોની સુધારેલ ખરડા યાદી અધિકૃત અધિકારી દ્વારા કૃષિ ઉત્પાદન બજાર સમિતિના સૂચના પાટિયા પર અને બજાર વિસ્તારના મુખ્ય બજાર ચાર્ડમાં કોઈ દેખીતી જગ્યાએ તેની એક નકલ ચોંટાડી પ્રકાશિત કરવામાં આવશે, અને તેની સાથે એવી નોંધ પણ જાહેર કરવામાં આવશે કે આ યાદીમાં દાખલ કરાયેલા કોઈપણ નવા નામ વિરુદ્ધ કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈ વાંધો ઉઠાવવો હોય, તો તે આ નોંધના પ્રકાશનની તારીખથી સાત દિવસની અંદર મતદારોની સુધારેલ ખરડા યાદીમાં સુધારો કરવા માટે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ અરજી કરી શકશે. (ભાર મૂકવામાં આવ્યો)

નિયમ ૮(૧ એ) પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે, સુધારેલી પ્રાર્થ ચાદીની પ્રકાશના પછી, અધિકૃત અધિકારીએ એવી જાહેર સૂચના પ્રસિદ્ધ કરવી કે ચાદીમાં દાખલ કરાયેલા કોઈપણ નવા નામ સામે કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈ વાંધો ઉઠાવવો હોય, તો તે વ્યક્તિ સૂચનાના પ્રકાશનની તારીખથી સાત દિવસની અંદર મતદારોની સુધારેલી પ્રાર્થ ચાદીમાં સુધારો કરવા માટે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ અરજી કરી શકે. નિયમ ૮(૧ એ) પરથી એ પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે વાંધો કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા માત્ર સુધારેલી પ્રાર્થ ચાદીમાં કોઈ નવા નામના દાખલાને લગતો જ ઉઠાવી શકાય. જો નામો પહેલેથી જ પ્રાથમિક ચાદીમાં તેમજ સુધારેલી પ્રાર્થ ચાદીમાં સમાવિષ્ટ હતા, તો તે બાબતે કોઈપણ વ્યક્તિ કોઈ વાંધો ઉઠાવી શકતી નથી. જો સુધારેલી પ્રાર્થ ચાદીમાં કોઈ નવું નામ દાખલ કરવામાં આવ્યું હોય, તો તે અંગે વાંધો ઉઠાવી શકાય અને અધિકૃત અધિકારીએ એવો દાખલો અથવા એવા દાખલાઓ કઢાય કે નહીં તે નક્કી કરવાનું રહે. તેથી, સ્પષ્ટ છે કે અધિકૃત અધિકારીએ અરજદારોના નામો અંતિમ મતદાર ચાદીમાંથી

ગેરકાયદેસર રીતે કાઢી નાખ્યા હતા અને તે નિયમ
૮(૧ એ)ના વિરુદ્ધ છે.

૧૫.૬. તાજા નિર્ણયમાં પણ, કુબેર ભાંડારેશ્વર ગ્રુપ ખેતી
પિયત સહકારી મંડળી લિ. (ઉપરોક્ત)ના મામલામાં,
મહેસાણા ડિસ્ટ્રિક્ટ કો.ઓપ. પ્રોડ્યુસ એન્ડ સેલ્સ યુનિયન
લિ. (ઉપરોક્ત)ના મામલામાં વિભાગીય ખંડપીઠના નિર્ણય
પર આધાર રાખ્યા બાદ, વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા સમાન મત
લેવામાં આવ્યો છે.

૧૬.૦. ચૂંટણીની સમગ્ર યોજના અને ઉપર અહીં
પુનઃઉત્પાદિત કરાયેલા નિયમો, ખાસ કરીને નિયમ ૫, ૭
અને ૮ને ધ્યાનમાં લેતા, મહેસાણા ડિસ્ટ્રિક્ટ કો.ઓપ.
પ્રોડ્યુસ એન્ડ સેલ્સ યુનિયન લિ. (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં
વિભાગીય ખંડપીઠે લીધેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે અમે સંપૂર્ણ
સહમત છીએ. એ બાબત વિવાદિત થઈ શકતી નથી કે સમગ્ર
ચૂંટણી પ્રક્રિયા નિયમો હેઠળ અને નિયમો અનુસાર નિયંત્રિત
થાય છે. નિયમોમાં મતદાર યાદીમાં નામોના સમાવેશ
અને/અથવા બહિષ્કાર સામે વાંધા ઉઠાવવાના વિવિધ
તબક્કાઓ નિર્ધારિત કરાયેલા છે, એટલે કે કામચલાઉ મતદાર

યાદી / પ્રાથમિક મતદાર યાદી સંબંધિત. કોઈપણ નિયમ પ્રાથમિક મતદાર યાદીમાં નામોના સમાવેશ અથવા બહિષ્કાર સામે કામચલાઉ મતદાર યાદી પ્રકાશિત થવાના તબક્કે પ્રથમ વખત વાંધો ઉઠાવવાની મંજૂરી આપતો નથી. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, પ્રાથમિક મતદાર યાદીમાં નામોના સમાવેશ સામેનો વાંધો નિયમ ૮ ના ઉપનિયમ (૧) મુજબ, અર્થાત્ નિયમ ૫ હેઠળ તૈયાર કરાયેલી મતદાર યાદીની સૂચના પ્રકાશિત થયાની તારીખથી ૧૪ દિવસની અંદર ઉઠાવવો આવશ્યક છે. સૂચનાના પ્રકાશનથી ૧૪ દિવસની અંદર કરવામાં આવેલી અરજી / વાંધો પ્રાપ્ત થયા પછી, નિયમ ૮(૧-એ) હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને મતદાર યાદીમાં સુધારો કરવામાં આવે છે અને મતદારોની સુધારેલ મુસદ્દા યાદી પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે; તે યાદીમાં દાખલ કરાયેલા “કોઈ નવા નામો” સામે જ, નિયમ (૧-એ)માં જોગવાઈ મુજબ, અને તે પણ મતદારોની સુધારેલ મુસદ્દા યાદીમાં સુધારાની સંબંધિત સૂચના પ્રકાશિત થયાની તારીખથી ૭ દિવસની અંદર વાંધો ઉઠાવી શકાય. તેથી, એકવાર પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ થી ૮ ના વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યોનાં નામો પ્રાથમિક મતદાર યાદીમાં દાખલ થઈ ગયા હોય અને આવા પ્રકાશનથી ૧૪ દિવસની અંદર તેમના મતદાર યાદીમાં સમાવેશ સામે કોઈ

વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હોય, તો ત્યારબાદ મતદારોની સુધારેલ મુસદ્દા ચાદી / કામચલાઉ મતદાર ચાદી પ્રકાશિત થયા પછી તેમના સમાવેશ સામે કોઈ વાંધો ઉઠાવી શકાતો નથી. જો નિયમ ૮(૧) મુજબ સૂચના પ્રકાશિત થયાની તારીખથી ૧૪ દિવસની અંદર પ્રાથમિક મતદાર ચાદીમાં નામોના સમાવેશ સામે વાંધા ઉઠાવવામાં આવ્યા હોત અને તે વાંધાઓ નકારી કાઢ્યા બાદ તે નામો સુધારેલ મુસદ્દા ચાદીમાં સમાવેશ પામ્યા હોત / ચાલુ રાખવામાં આવ્યા હોત, તો સ્થિતિ ભિન્ન હોત. તેથી, નિયમ ૮(૧-એ) હેઠળ પ્રકાશિત થયેલી કામચલાઉ મતદાર ચાદી / મતદારોની સુધારેલ મુસદ્દા ચાદીમાં પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ થી ૯ ની સોસાયટીની વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યોના નામોના સમાવેશ સામે અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલા વાંધાને સ્વીકારવાનો ઇનકાર કરવા અને/અથવા તેને નકારી કાઢવામાં અધિકૃત અધિકારી યોગ્ય છે. આ અદાલતના મહેસાણા ડિસ્ટ્રિક્ટ કો.ઓપ. પ્રોડ્યૂસ એન્ડ સેલ્સ યુનિયન લિ. (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આપેલા નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતા, જો અધિકૃત અધિકારીએ એવો વાંધો સ્વીકાર્યો હોત અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ થી ૯ ની સોસાયટીની વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યોના નામો કાઢી નાખ્યા હોત, તો તે સ્થિતિમાં તે ગેરકાયદેસર કૃત્ય ગણાત.

૧૨. આ અદાલત સમક્ષ પરશોત્તમભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં, પ્રાથમિક મતદારોની ચાદીમાં નામોના સમાવેશ સામે કોઈ વાંધા ઉઠાવવામાં આવ્યા ન હતા અને ત્યારબાદ કામચલાઉ મતદારોની ચાદીમાં, જેમના વિરુદ્ધ અનુસંધાને વાંધા ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા તે મતદારોના નામો કામચલાઉ મતદારોની ચાદીમાં સતત સમાવિષ્ટ રહ્યા હતા અને તે તબક્કે કામચલાઉ મતદારોની ચાદીમાં નામોના સમાવેશ સામે વાંધા ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા; અને તે સંદર્ભે એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે, એકવાર કાયદા હેઠળ, વિશેષ કરીને નિયમ ૮(૧) મુજબ, યોગ્ય સત્તાધિકારી સમક્ષ યોગ્ય તબક્કે નામોના સમાવેશ સામે વાંધા ઉઠાવવામાં ન આવે, ત્યારબાદ અનુસંધાને એવો વાંધો ઉઠાવવો ખુલ્લો રહેતો નથી; અને એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે, વાંધો કાયદાકીય જોગવાઈઓ મુજબ, વિશેષ કરીને જાહેર કરાયેલ ચૂંટણી કાર્યક્રમ અનુસાર, માત્ર યોગ્ય તબક્કે અને યોગ્ય સત્તાધિકારી સમક્ષ જ ઉઠાવી શકાય.

૧૩. પરિસ્થિતિઓને ધ્યાને લેતાં, અરજીકર્તાઓને હવે પ્રથમ વખત આ અદાલત સમક્ષ અને તે પણ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજીમાં, તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા અંગે વાંધો ઉઠાવવા માટે ખુલ્લું નથી, ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે તેમણે નિયમોના નિયમ ૮(૧) મુજબ, એટલે કે કાયદેસરની જોગવાઈ અનુસાર ઉઠાવવાનો જરૂરી એવો

કોઈ વાંધો, અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ મતદાર યાદીમા નામોનો સમાવેશ ન થવા બાબતે ઉઠાવ્યો ન હતો. નોંધવું જરૂરી છે કે તે પછી પણ, એટલે કે પ્રાથમિક મતદાર યાદી જાહેર થયા બાદ, અધિકૃત અધિકારીએ નિયમોના નિયમ ૮(૧-એ) મુજબ કામચલાઉ મતદાર યાદી પ્રસિદ્ધ કરી હતી અને ત્યારબાદ અંતિમ મતદાર યાદી પણ પ્રસિદ્ધ કરી હતી. વધુમાં નોંધવું જરૂરી છે કે જાહેર તથા પ્રસિદ્ધ કરાયેલા ચૂંટણી કાર્યક્રમ મુજબ, જેમાં ચૂંટણીના વિવિધ તબક્કાઓનો સમાવેશ થતો હતો, નામોનો સમાવેશ ન થવા / નામોનો સમાવેશ થવા અંગે વાંધો રજૂ કરવાની છેલ્લી તારીખ ૧૭.૭.૨૦૧૪ હતી અને કામચલાઉ મતદાર યાદી સામે વાંધો ઉઠાવવાની છેલ્લી તારીખ પણ ૩૦.૭.૨૦૧૪ હતી (નિયમ ૮(૧-એ) મુજબ). આ સ્વીકારેલી સ્થિતિ છે કે કોઈપણ અરજીકર્તાએ અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ મતદાર યાદીમા તેમના નામોનો સમાવેશ ન થવા અંગે, જે વાંધો નિયમ ૮(૧) અથવા નિયમ ૮(૧-એ) હેઠળ અને તે પણ જાહેર કરાયેલા ચૂંટણી કાર્યક્રમ મુજબ સંબંધિત તારીખો પહેલાં ઉઠાવવાનો આવશ્યક હતો, એવો કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો નહોતો. તેથી, ઉપરોક્ત કાયદેસરની જોગવાઈઓ મુજબ જે વાંધો તેમણે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ ઉઠાવવાનો હતો, તે બાબતનો વાંધો ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજીમાં પ્રથમ વખત આ અદાલત સમક્ષ ઉઠાવવો અરજીકર્તાઓ માટે હકપ્રાપ્ત નથી.

૧૪. હવે, જ્યાં સુધી અરજદારઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી.એસ. પટેલની એ રજૂઆતનો પ્રશ્ન છે કે માત્ર એટલા માટે કે અરજદારઓએ મતદારોની યાદીમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન કરવાના બાબતે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો નહોતો, તેમને ત્યાગ અને/અથવા પ્રતિબંધના આધારે વાંધો ઉઠાવવાથી રોકી શકાય નહીં, તેમજ અરજદારઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી.એસ. પટેલની એ રજૂઆતનો પ્રશ્ન છે કે ચૂંટણી સંબંધિત બાબતમાં કોઈ ત્યાગ અને/અથવા પ્રતિબંધ થઈ શકતો નથી, ઉપરોક્ત રજૂઆત આકર્ષક તો લાગે છે, પરંતુ તેમાં કોઈ તત્ત્વ નથી. નોંધવું જરૂરી છે કે આ માત્ર ત્યાગ અથવા પ્રતિબંધનો પ્રશ્ન નથી, પરંતુ વાસ્તવમાં આ કાયદેસરની જોગવાઈઓના પાલન ન કરવાનો પ્રશ્ન છે અને જે વાંધાઓ નિયમો મુજબ યોગ્ય તબક્કે યોગ્ય સત્તાધિકારી સમક્ષ ઉઠાવવા જરૂરી હતા, તે ઉઠાવવામાં આવ્યા નથી. એવું જણાય છે કે અન્ય કેટલાક લાયસન્સધારકો, જેઓના લાયસન્સો તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪ના ઠરાવ દ્વારા નવેસરથી આપવામાં નકારવામાં આવ્યા હતા અને જેઓએ વાસ્તવમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન કરવાના બાબતે અધિકૃત અધિકારી સમક્ષ વાંધો ઉઠાવ્યો હતો, તેઓએ તેમની નામોની અસામેલગી અંગેના તેમના વાંધાઓ નામંજૂર કરનાર અધિકૃત અધિકારીના નિર્ણયને પડકારતી સ્પેશ્યલ સિવિલ સ્યુટી ક્રમાંક ૧૦૯૫૧/૨૦૧૪ દ્વારા આ અદાલતનો દરવાજો ખટખટાવ્યો હતો અને આ અદાલતે અરજદારની અરજી મંજૂર કરીને તા. ૨.૮.૨૦૧૪ના ચુકાદા

અને આદેશ દ્વારા તેમના પક્ષે રાહત આપી હતી; તે પછી જ હાલના અરજદારઓ જાગ્યા છે અને મતદારોની યાદીમાં તેમના નામોનો સમાવેશ ન કરવાના વિરુદ્ધ પ્રથમવાર આ અદાલત સમક્ષ વાંધો ઉઠાવી હાલની સ્પેશલ સિવિલ સ્યુટી દાખલ કરી છે.

૧૫. હવે, જ્યાં સુધી અરજીકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી.એસ. પટેલની એ રજૂઆતનો પ્રશ્ન છે કે બજાર સમિતિની પરવાના ઉપસમિતિના તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪નો ઠરાવ, જેના દ્વારા તેમની લાયસન્સનું નવીનીકરણ કરવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો છે, તે દુર્ભાવનાપૂર્ણ છે અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના વિરુદ્ધ છે અને તેથી રદબાતલ છે, અને તેથી ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાલની અરજી ફગાવામાં આવેલી રાહત આપવામાં નહીં આવે તો તે ગેરકાયદેસરતાને મંજૂરીની મુદ્દા મારવા સમાન થશે અને ગેરકાયદેસરતાને કાયમ રાખવા સમાન થશે, અને તેથી ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ સત્વર ન્યાય કરવા માટેની સત્તાનો ઉપયોગ કરવા અંગે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે સમગ્ર ચૂંટણી કાયદેસરની નિયમાવલિ દ્વારા શાસિત છે અને નિયમો હેઠળ સંપૂર્ણ યાંત્રિક વ્યવસ્થા પૂરી પાડવામાં આવી છે. તેની યોજના ઉપરોક્ત રીતે ચર્ચાઈ ચૂકી છે. તેથી, નિયમોની કલમ ૭, ૮(૧) અને ૮(૧-અ) હેઠળ પ્રાથમિક મતદાર યાદી / કામચલાઉ મતદાર યાદી / અંતિમ મતદાર યાદીમાં અરજીકર્તાઓના નામનો સમાવેશ ન

કરવા અંગે કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો, તે હકીકત હોવા છતાં, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને પ્રાર્થના મુજબ કોઈ રાહત આપવામાં આવે, તો તે કાયદેસરની જોગવાઈઓને બાજુ પર મૂકી દેવા અને કાયદેસરના નિયમોના વિરુદ્ધ આદેશ પસાર કરવા સમાન થશે, જે માન્ય નથી. આ અદાલતે પરશોત્તમભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં નિરીક્ષણ કર્યું છે તેમ, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વેળાએ પણ, કાયદાકીય જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘનપૂર્વકની કોઈ રાહત આપી શકાય નહીં.

૧૬. હવે, પેરા ૮(એ)ની શરતો મુજબ માંગવામાં આવેલ બજાર સમિતિની પરવાના ઉપસમિતિના ા તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪ના ઠરાવ સામેના પડકાર અંગે, નોંધવું જરૂરી છે કે પરવાનાના નવીનીકરણ (રીન્યુઅલ) નો ઇનકારે, સંબંધિત અરજદારોને તેમના લાયસન્સનું નવીનીકરણ ન કરવા બાબતના આદેશોની જાણ કરવામાં આવ્યા પછી, સંબંધિત અરજદારોને અધિનિયમની કલમ ૨૭(પ) હેઠળ પ્રથમ અપીલીય સત્તાધિકારી સમક્ષ અપીલ કરવાની તથા ત્યારબાદ અધિનિયમની કલમ ૪૮ હેઠળ રીવિઝન (પુનરીક્ષણ) સત્તાધિકારી જવાની કાયદેસરની ઉપચારની વ્યવસ્થા ઉપલબ્ધ છે. આ પરિસ્થિતિઓમાં, અરજદારોને ઉપલબ્ધ વૈકલ્પિક અસરકારક કાયદેસર

ઉપચારને ધ્યાનમાં લેતા, તા. ૧૨.૦૬.૨૦૧૪ના ઠરાવને પડકારતી વર્તમાન સ્પેશ્યલ સિવિલ સ્યુટ સ્વીકારવામાં આવતી નથી અને અરજદારોને અપીલીય સત્તાધિકારી સમક્ષ જવા માટે દોરવામાં આવે છે.

૧૭. ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં લઈ અને ઉપર જણાવેલ કારણોને આધારે, અરજી નિષ્ફળ જાય છે અને તે નામંજૂર થવા પાત્ર છે અને તે મુજબ નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

સહી/ (એમ.આર. શાહ, ન્યાયાધીશ)

સહી/ (કે.જે. ઠાકર, ન્યાયાધીશ)

કૌશિક

*Translation of this Judgement has been provided by M/S
Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.*

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.
